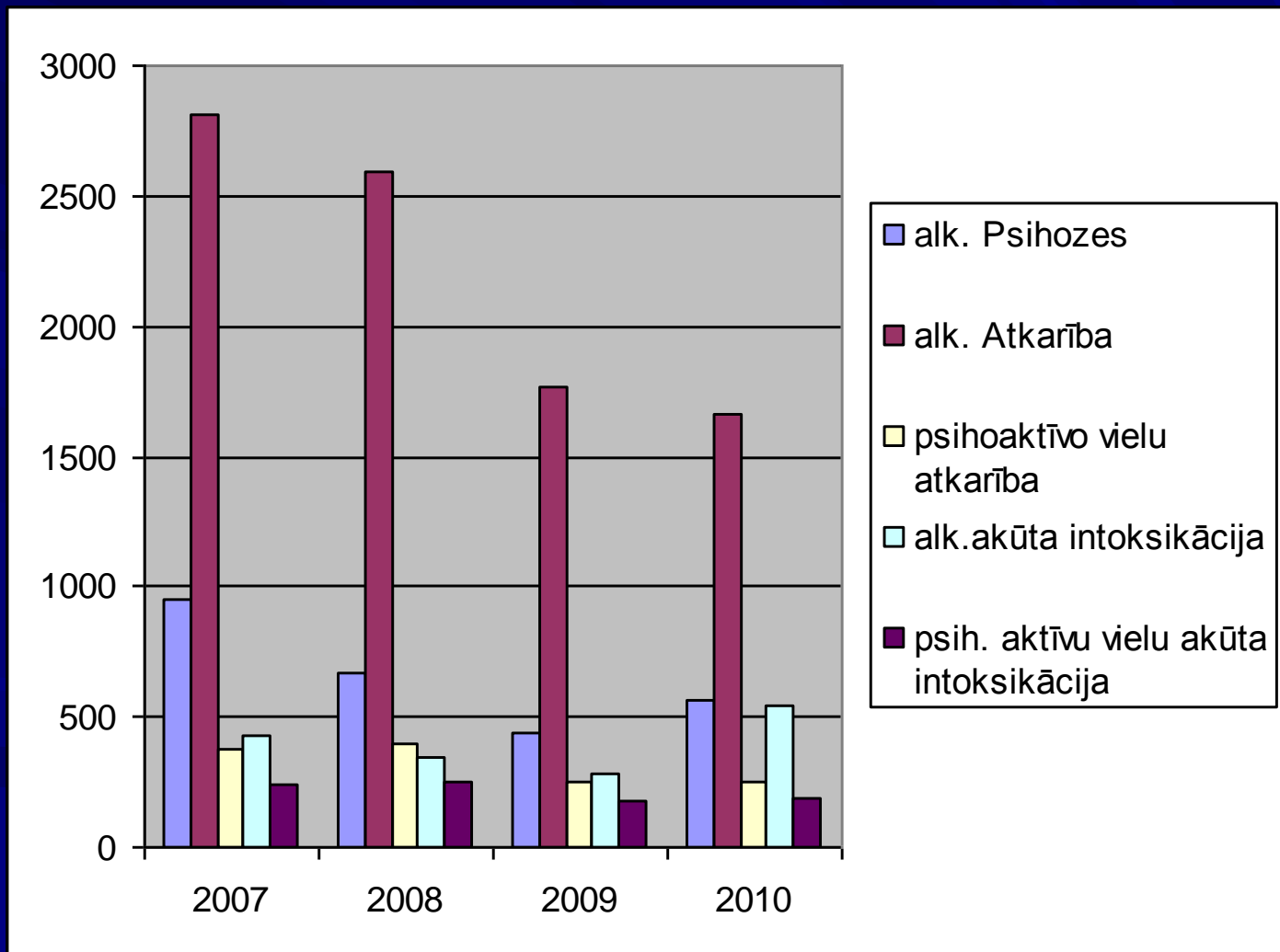

*Sociālā darba speciālistu sadarbības
modelis strādājot ar atkarīgajiem*

Atkarība ir piespiedu vēlēšanās lietot noteiktas vielas un/vai uzvesties kādā noteiktā veidā, kas uz laiku mazina negatīvas izjūtas vai izraisa vēlamās sajūtas, un tiek lietotas vai piekoptas, neskatoties uz to, kādas negatīvas sekas var skart pašu lietotāju vai citas personas.

Uzskaitē uzņemto pacientu ar pirmo reizi uzstādītu diagnozi

Profesionāļu loks, kuri saskaras ar atkarīgajiem

- Mediķi;
- Sociālais dienests;
- Policija;
- Probācijas dienests;
- Bāriņtiesa.

No psihoaktīvām vielām atkarīgu
pilngadīgu personu sociālā
rehabilitācija

VSIA slimnīca “Ģintermuiža” izveidotā rehabilitācijas programma alkohola un narkotiku atkarīgajiem balstās uz ASV un citu attīstīto valstu pēdējo 70. gadu pieredzi atkarīgo personu ārstēšanā un pašlaik praktiski jebkurā pasaules valstī, tāda veida palīdzība tiek piedāvāta. ASV, Kanādā, Zviedrijā, šo rehabilitācijas veidu finansē ar pašvaldību un veselības apdrošināšanas palīdzību.

Programmā klientam tiek radīti priekšnosacījumi, kur reālās dzīves modeļa izdzīvošana notiek sociālās rehabilitācijas apstākļos kā treniņš dzīvei reālos apstākļos.

Paralēli tiek stimulēta klienta individuālās un kolektīvās atbildības uzņemšanās par rehabilitācijas kopienas funkcionēšanu. Programmā klientiem tiek nodrošināta multidisciplināra, savstarpēji integrēta medicīniska, psiholoģiska, sociāla pieeja rehabilitācijas gaitā.

Atkarīgo atveseļošanai minētā sociālās rehabilitācijas programma piedāvā piecu pakāpju sistēmu, kur atbilstoši tiek izdalīts problēmu loks un noteikti kritēriji pārejai augstākā pakāpē jeb fāzē

0. pakāpe – pārbaudes laiks

- Pārbaudes laiks (līdz 1 mēnesim) tiek noteikts visiem, kuri iestājas rehabilitācijā, lai iepazītos ar Institūcijas dzīves kārtību un paziņotu savu galīgo lēmumu par iestāšanos rehabilitācijas programmā. Šajā laikā klients adaptējas un iegūst pieredzi rehabilitācijas vidē. Iepazīstas ar programmu un tās noteikumiem.

1. pakāpe – adaptācijas fāze

- 1 līdz 2 mēneši - klients integrējas terapeitiskajā sabiedrībā, tiek vērtēts klienta psiholoģiskais un sociālais stāvoklis, kā arī rehabilitācijas potenciāls. Klients iesaistās rehabilitācijas procesā – visos terapijas veidos. Ir kopīgi sastādīts individuālais sociālās rehabilitācijas plāns.

2. pakāpe – orientācijas fāze

- 2 – 4 mēneši - kad organisms un saprāts pietiekoši attīrījies no atkarības vielām. Klients iekļaujas sociālās rehabilitācijas programmas režīmā un grupā, notiek pozitīvā orientācija un sociālo normu apgūšana, realizējas individuālā terapija. Klients uzsāk pakāpenisku attiecību atjaunošanu ar ģimeni.

3. pakāpe – izvērstā vai pamatfāze

- Līdz 6 mēnešiem - klients nostiprina apgūtās iemaņas problēmsituācijās, apgūst noteiktas dzīves prasmes, praktizējas praktisku lēmumu pieņemšanā un rīcības iemaņu attīstīšanā, stabilizē personības īpašības, garīgās attīstības un sociālās uzvedības normas.

4. pakāpe – izvēles fāze

- Sociālā adaptācija – tiek apgūtas darba meklēšanas un savas dzīves finansiālas plānošanas iemaņas, aktīva sadarbība ar NVA, kursu apmeklēšana. 4. pakāpi beidzot klients ir atradis darbu un iezīmējis pietiekami redzamu savas nākotnes vīziju (darbs, dzīvesvieta).

5. pakāpe – transformācijas vai pārejas fāze

- Pārejas periods, kas ilgst līdz mēnesim. Tā ir pāreja uz dzīvi reālajā vidē. Klients nostiprina savu pasaules izjūtu un vērtību sistēmu, praktiski pielieto iegūtās zināšanas un prasmes sociālā vidē, komunicē ar sabiedrību.

Multidisciplinārā komanda darbam ar atkarīgajiem Sociālajā rehabilitācijā

- Psihologs - darbs ar klientiem. Individuālā konsultēšana, izvērtēšana, grupas nodarbības.
- Sociālais darbinieks - individuālā sociālās rehabilitācijas plāna sastādīšana un procesa vadīšana, sadarbība ar pašvaldībām nodrošinot klientu sociālo integrāciju.

- Psihoterapeits – individuālā un grupu psihodinamiskā psihoterapija
- Sociālais pedagogs – praktiskās nodarbības klientu resocializēto iemaņu atgūšanai;
- Sociālais aprūpētājs – kontrolē lietošanas laikā daļēji vai pilnīgi zaudēto praktisko iemaņu apgūšanas procesu.

Rehabilitācijas mērķis ir klienta
atgriešanās dzīvē, sabiedrībā, darba
tirgū.

Medicīniskās palīdzības shēma darbā ar atkarīgajiem

Ambulatorā ārstēšana
Narkologa konsultācija

Detoksikācija
8 – 15 dienas
stacionārā

Motivācija
8 dienas

Minesotas
programma
28 dienas

Rehabilitācija
Līdz 1 gadam

Starpinstitucionālā sadarbība

- Sociālā rehabilitācija – ārstniecības iestādes (narkoloģija);
- Sociālā rehabilitācija – Sociālie dienesti;
- Sociālā rehabilitācija – Probācijas dienests;
- Sociālā rehabilitācija – NVA.

Starpinstitucionālās sadarbības grūtības

- Nepietiekams dialogs starp dienestiem;
- Birokrātija;
- Informācijas trūkums par iespējamajiem pakalpojumiem;
- Trūkst vienotības sociālo dienestu saistošajos noteikumos;
- Sociālo dienestu pārmērīgā slodze.

*Visi atmet dzeršanu, bet dažiem tas
izdodas vēl dzīviem esot.*